

De dijk op met Marie

Marie vindt het moeilijk om 's morgens op te staan. Haar benen zijn een beetje stram. Ze is al oud en heeft haar leven lang hard gewerkt voor haar gezin. De eerste uren van de dag willen haar benen niet meer zo goed. Koffie, krantje, boterham en jas aan. Kom Marie, even een ommetje. Ze loopt met een stok, dat geeft haar meer zekerheid. Bij het Polderhuis gaat ze de dijk op.

Ze pakt de trap van de Liberty Bridge. Dat is een fijne trap als je moeilijk kunt lopen. Geen hoge treden maar wel lekker diep, een stevige leuning. Halverwege de trap kun je even uitrusten op een bankje als je dat wilt. Maar van de fysio moet ze proberen tot bovenaan te lopen en dan pas op

een bankje te gaan zitten. Als het lekker weer is, dan zitten er ook wel eens andere mensen op. Het is een leuk verzetje, lekker zitten, naar de zee kijken en oude verhalen vertellen. Soms ook nieuwe verhalen maken, door het nieuws uit het dorp in een ander jasje te steken. Moeizaam loopt Marie de trap op. Boven op de dijk rust ze even uit op het stenen muurtje bij de tank.

Na een paar minuten staat ze weer op en loopt richting standbeeld van Charley Toorop. Daar staat ze even stil om het beeld te bekijken. Zij heeft nog levendige herinneringen aan Charley. Dat was een kunstenares, die regelmatig in het dorp was om schilderijen te maken. Ze sliep in de herberg De Valk en had daar een atelier in de voorraadschuur van de herberg. Marie was nog een jong meisje dat graag buiten speelde. Dan kwam ze Charley wel eens tegen. Dat was eng, want die vrouw kon zo doordringend kijken dat je het gevoel kreeg dat ze dwars door je heen keek. Marie liep dan altijd snel een andere kant uit.

Aan de schildersezels van het standbeeld hangen kleren. Dat hoort een beetje bij die kunstenares, want zij hield er van om naakt te zwemmen in de zee. Ze hing haar kleren dan over struiken of paaltjes van de omheinde duinen. Dan rende ze joelend met de armen in de lucht naar beneden, recht de zee in. Marie heeft

het zelf nooit gezien, maar van buurjongens weet ze dat die wel eens in de duinen lagen als Charley ging zwemmen.

Genoeg gemijmerd. Actie, ze wil proberen om door te lopen tot Erica, waar het Reddingsstation van de KNRM met het Leugenkot staat. Onderweg komt ze langs het monument de Schoppeesteele. Het ziet eruit als een schop, maar de ontwerper heeft bedacht, dat het om het bovenste stuk gaat, dwars op de paal.

Dat heeft de vorm van een bom. Dat is wel raar, want de bom heeft geen zichtbare voor- en achterkant. Er zit niet eens een staart aan. Bij de Schoppeesteele blijft Marie opnieuw even stil staan. Het is een monument dat herinnert aan de dijkdichting van 1946 nadat de dijk in 1944 was gebombardeerd. Het was oorlog en daar moest een eind aan komen. Het leger dat kwam helpen, had bedacht dat het slim zou zijn om het eiland onder water te zetten. Dan zouden de Duitse soldaten wel vluchten.

Maar hoe krijg je de zee achter een dijk over het land? Door de dijk kapot te maken. Marie was toen 10 jaar, het is al lang geleden, maar ze weet het nog als de dag van gisteren.

Soms droomt ze er nog van. In haar droom is het 3 oktober en de familie is naar de schuilkelder in de tuin gevlucht.

Als het even stil is gaat Marie's vader de schuilkelder uit om thuis nog iets te halen. Hij moet achter de schuur blijven staan, omdat er weer bommen vallen. Hij ziet de scheuren in molen de Roos, die ongeveer 150 meter bij hen vandaan staat. Hij gaat de schuilkelder weer in. De bommen vallen rondom het huis. Gelukkig is de schuilkelder stevig, omdat het kleigrond is.

Het is weer even stil en dan komt er iemand om hen te waarschuwen dat het niet langer veilig is om in de schuilkelder te blijven. Ze zijn bang en zonder er bij na te denken en zonder iets mee te nemen vluchten ze weg uit de schuilkelder. De Duitse soldaten zijn in paniek. Ze schieten met geweren en tussen de kogels door komen Marie en haar moeder tot achter de toren. Vader is nergens te zien. Ze kunnen niet verder en zoeken dekking in een droge sloot aan de Prelaatweg. Moeder heeft een jas om haar schouders, Marie is veel te dun gekleed en heeft het steenkoud. Ze zien en horen de bommen continu vallen. De aarde schudt ervan. Uren liggen ze daar, met nog andere mensen uit het dorp. Ze zien hoe hun mooie dorp wordt verwoest. Het duurt en duurt, ze zijn bang voor alle mensen die niet op tijd het dorp hebben verlaten.

Na het bombardement kruipen ze uit de sloot en gaan richting het kapot gegooid dorp. Wat ze zien is verschrikkelijk. Ze kijken zo de zee in. De dijk is stukgegooid. De molen, waar veel mensen in de kelder zaten, is ingestort. Alles in het dorp is één grote puinhoop. Allerlei mensen zijn op zoek in het dorp, op zoek naar huizen, naar burens en naar hun vee. De geit van Marie ligt tussen de brokstukken van haar stal.

Dat is het moment waarop Marie altijd weer wakker wordt.

Na het bombardement had vader hun weer gevonden en toen zijn ze gevlucht. Dat moest wel omdat hun huis helemaal kapot was. Ze zijn te voet naar Domburg gegaan en hebben een tijdje bij kennissen in huis gewoond. Pas nadat de Duitse soldaten gevangen waren genomen zijn ze terug gegaan naar Westkapelle. Na de bevrijding moesten ze op zoek naar andere woonruimte en met hen heel veel andere gezinnen. Domburg was vol. Tussen Domburg en Westkapelle vonden ze een grote voorraadbunker van de Duitsers, die vol stond met kratten sodawater. Daar gingen ze in wonen. De bunker bevond zich gedeeltelijk onder de grond, maar het was niet koud. Er was nog van alles overgebleven, zoals eten in blik, beddengoed, tafels en stoelen. De dekens zaten vol achtergebleven vlooiën, maar dat was in die tijd nou eenmaal zo. Er was geen licht en water. Marie ging tien keer per dag met een jerrycan op en neer naar een waterpomp in de duinen. Ze kwam dan langs opa en oma, die zaten in een andere bunker, vijftig meter verder. Haar vader en opa deden er weken over om een raam in de dikke muren van de bunker te slaan.

Ineens krijgt Marie een ferme klap op haar schouder. Ze valt bijna om. Terwijl zij stond uit te rusten bij de Schoppestele is er iemand bij haar komen staan. Buurman Piet.

Hij vraagt: "Wat doe jij hier?"

Marie antwoordt: "Ik ben onderweg naar Erica." Piet zegt: "Ik loop met je mee, ik ben onderweg naar het Leugenkot. "

Samen lopen ze verder. Er zitten al andere mannen in het zonnetje met elkaar te praten. Het leugenkot is voor Westkappelse mannen, dus Marie loopt een stukje verder en gaat lekker in het zonnetje zitten op het bankje bij het landingsmonument waar ze uitzicht heeft op het Zuiderhoofd die 100 meter lang is en een ideale plek voor vissers, zeker als het vloed is. Het is nu druk met vissers, jong en oud.

Op het gemakje loopt ze weer terug in de richting van de tank op de dijk. Daar gaat ze zitten. Ze hoeft niet lang te wachten, want Neeltje, een oude schoolvriendin, komt naast haar zitten. Ook zij maakt elke dag een kleine wandeling om haar benen soepel te houden. Samen genieten ze van de zon. Het leven is goed in Westkapelle. Ze bespreken de laatste nieuwtjes uit het dorp. En heel af en toe spreken ze ook over de dag van gisteren.